

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84043,Szetela-Eugene.html>
2022-09-30, 20:57

Szetela Eugene

SZETELA Eugene J. (20 III 1926, Adams, Massachusetts – 30 I 2000, Hartford, Connecticut), inżynier, chemik, wynalazca w dziedzinie silników odrzutowych. Urodził się jako trzynaste, najmłodsze dziecko w rodzinie Franciszka i Władysławy, emigrantów z Galicji.

Uczęszczał do Adams High School, dzień po ukończeniu szkoły, w 1943 wstąpił do marynarki wojennej i służył przez trzy lata na USS „Mayo” jako kwatermistrz. Jego jednostka walczyła głównie na Atlantyku. Po odejściu ze służby wstąpił na Rensselaer Polytechnic Institute, gdzie w 1950 uzyskał z wyróżnieniem stopień bakałarza inżynierii chemicznej. Przez kolejne dwa lata pracował w National Starch Company w Indianapolis. W 1952 rozpoczął pracę w Pratt & Whitney Aircraft, a następnie przeszedł do United Technologies Research Center (UTRC), gdzie prowadził badania w dziedzinie spalania paliwa w silnikach odrzutowych. Równocześnie studiował inżynierię mechaniczną i w 1975 uzyskał tytuł magistra. Otrzymał trzy patenty na ważne usprawnienia w funkcjonowaniu silników turbodrzutowych. Pierwszy dotyczył chłodzenia zewnętrznej osłony silnika, a dwa kolejne iskrownika do zapłonu mieszanki paliwowej oraz konstrukcji ceramicznego palnika. Jego pomysły nie pozostały bez wpływu na dalszy rozwój techniki lotniczej. Do jego zastrzeżonych rozwiązań odwoływano się dotąd ponad 20 razy w patentach przyznanych tak istotnym producentom lotniczych jednostek napędowych, jak: Boeing, Rolls-Royce Ltd., Pratt & Whitney Rocketdyne, Inc., Honeywell International, Inc., Fiatavio S.p.A., General Electric Company czy Mitsubishi Heavy Industries, Ltd. Sz. zastrzegł również udoskonalony sposób uzyskiwania zmiennej głębokości śladów w fotograficznej metodzie trawienia metalu. Za swój wkład w rozwój silników odrzutowych Sz. został wyróżniony nagrodą przyznawaną przez UTRC swoim pracownikom za wybitne osiągnięcia. Przygotowywał raporty techniczne na

zlecenie NASA, a część wyników swoich badań publikował w pismach naukowych. W 1987 odszedł na emeryturę, ale kontynuował pracę dla UTRC jako konsultant. W 1988 został uhonorowany tytułem Inżyniera Roku przez American Society of Mechanical Engineers.

Był aktywny społecznie, angażował się w pomoc niewidomym, wspomagał fundację na rzecz walki z autyzmem. W swoich późnych latach uczył się języka polskiego, „języka swojego dzieciństwa”, by móc odwiedzić Polskę.

Szetela, Eugene J., „The Hartford Courant” 4 II 2000; Patenty i raporty techniczne autorstwa E. Szeteli; informacje od syna – Davida Szeteli.

Sawomir Łotysz

[Poprzedni](#)
[Następny](#)